

Rede van de Voorzitter van de Eerste Kamer, de heer Braks, bij de herdenking van de heer Pim Fortuyn op 7 mei 2002

Voorzitter: Braks

De **voorzitter**: Ik heet de ministerpresident welkom en verzoek u te gaan staan.

Het afgelopen weekeinde herdachten en vierden wij het herstel van de open Nederlandse democratie onder het motto "vrijheid luistert nauw". Ware vrijheid kan inderdaad alleen maar binnen democratische verhoudingen bestaan door met respect elkaar aan te horen en elkaar de gelegenheid te geven in volle overtuiging de eigen mening naar voren te brengen. Vrijheid van meningsuiting luistert juist nauw en sterft bij ongepast geweld.

De Nederlandse Staat kenmerkt zich door een traditie van nationale en internationale rechtsregels, mondigheid van alle burgers en directe benaderbaarheid van politieke ambtsdragers en bestuurders. Nederland was het toonbeeld van een "lieve" democratie. Laat ons deze verworvenheid niet uit handen geven door woede, verslagenheid of radeloosheid. Laat ons niet vergeten dat de grondvesting van de verdraagzame, verantwoordelijke en open Nederlandse democratische rechtsstaat ruim 400 jaar geleden deels berust op een politieke moord. Met elkaar hebben Nederlanders uit het beleven in eigen kring van de vrijheidsstrijd steeds opnieuw hun les getrokken, waardoor de Nederlandse samenleving juist zo ontspannen en vrijmoedig was. Nu moeten wij ons opnieuw realiseren dat de open democratie haar vijanden kent. De grootste vijanden zijn vrees, ongeremd en totalitair geweld, gebrek aan respect en het verlies aan vermogen naar elkaar te luisteren.

Het was voor vele Nederlanders wennen om te luisteren naar de geheel eigen stijl en toonzetting van Pim Fortuyn. Zijn gedrevenheid sprak velen aan die ons land bedekt meenden door een grauwsliuier van gesloten netwerken. Misschien zag niet iedereen een verband tussen deze Rotterdammer, door zijn spot, uitdaging en neergeschreven kritiek, met die grote voorganger uit die stad, Erasmus van Rotterdam. Daar waar ijdelheid een eigenschap van politici kan en misschien ook wel moet zijn, kan de bejegening uit de Lof der Zotheid hard aankomen.

Fortuyn was zich in toenemende mate bewust van de weerstand en dreiging die zijn onorthodoxe optreden uitlokte. Gisteren bleek op de meest afschuwelijke wijze zijn vrees niet ongegrond. Het kan en mag niet zo zijn dat verschil van mening zich vertaalt in blinde haat en moordzucht.

Fortuyn was ervan overtuigd dat juist zijn politieke meningsuiting afhankelijk was van bewegingsvrijheid in een gewaarborgde democratische speelruimte. Laat ons niet de verkeerde lessen trekken uit zijn tragische einde door de open democratie in Nederland minder vrijheid te schenken. Dan zouden de vijanden van die open democratie het winnen en de traditie van de Nederlandse samenleving geweld worden aangedaan. Dat mogen wij de nagedachtenis van deze speelse en sierlijke politicus met een groeiend formaat niet aandoen. Wij bestrijden elkaar rond de stembus, op het scherp van de snede, maar vreedzaam. Vrije verkiezingen vormen de motor van een democratie.

Ons medeleven moet uitgaan naar zijn naasten, maar ook naar degenen die zich met hem politiek verbonden achten en zich door hem bemoedigd voelen bij te dragen in te gaan stemmen en deel te nemen aan vitale democratische verhoudingen. Namens deze Kamer wil ik ook deelneming uitspreken aan de overige gekandideerde volksvertegenwoordigers op de Lijst Fortuyn, die nu verder moeten met het geven van inhoud aan hun politieke ideeën zonder hun beeldbepalende voorman.

Het is hard op deze wijze te moeten beseffen dat vrijheid inderdaad nauw luistert. In afwijking van het gebruikelijke ordepatroon heeft deze Kamer een korte nabetrachting willen houden. Ik

meen dat de uitzonderlijke omstandigheden die afwijking rechtvaardigen. Laat ons zo meteen met een ogenblik stilte een begaafd en karakteristiek mens herdenken, die vaak het beeld oproep van een politicus zonder partij, maar nu op een zo verbijsterende wijze zijn zelf geschapen politieke huis heeft moeten verlaten. Het woord is aan de minister-president.